

อิทธิพลของสังคมที่มีต่อประชาชนปัตตานี เกี่ยวกับการสร้างครอบครัว The influence of society on Pattani people About creating a family

ธนกร สิทธิศักดิ์* เติชิต ยอดเมืองนาย[†]
จารึก ศิริพงษ์[‡] พระมหาสมคิด สมปนโน[§]
จิตต์ นิลวิเชียร^{**}

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยและความคิดเห็นของประชากรในพื้นที่จังหวัดปัตตานีเกี่ยวกับการสร้างครอบครัว และการเริ่มต้นชีวิตสร้างครอบครัวของประชาชนในพื้นที่ ที่กับการวางแผนการแต่งงาน การมีบุตรและการวางแผนสร้างครอบครัว ให้อยู่ตามบริบทของสังคมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้นไป

คำสำคัญ: อิทธิพลของสังคม, การสร้างครอบครัว.

Abstracts

This academic article aims to analyze the factors and opinions of the population in the Pattani province regarding family formation. And the beginning of life, creating a family of people in the area with marriage planning Childhood and family planning to be more complete in the context of society in the southern border provinces

Keywords : Social influence, family building.

บทนำ

การครองเรือน เป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่สมาชิกทุกคนในครอบครัวต้องพยายามใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ไม่ก่อปัญหาให้แก่ตนเอง ครอบครัว และสังคม สิ่งที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งคือ สายใยแห่งความรัก ที่เป็นตัวสอดประสานสมาชิกของครอบครัวให้เกิดความผูกพันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ดังนั้น สมาชิกรรยาซึ่งถือว่าเป็นผู้นำของครอบครัวจึงมีความสำคัญ ในการดำเนินการกิจกรรมร่วมกัน พื้นฐานของครอบครัวในระยะแรกก็คือ การอยู่ร่วมกันของสามีภรรยา การเป็นคู่ครองร่วมทุกข์ร่วมสุขของสามีภรรยา เป็นความมั่นคงของสถาบันครอบครัว คู่สามีภรรยาเป็นจุดเริ่มต้นของสัมพันธ์ภาพที่สำคัญที่สุดในครอบครัว เพราะถ้าหากความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยามีความรักใคร่เข้าใจซึ่งกันและกัน พยายามปรับตัวเข้าหากันมีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกันตลอดจนรับผิดชอบและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วม กันย่อมทำให้ครอบครัวนั้นราบรื่นและมั่นคง (บุญยติ สุขศรีงาม, 2546) ครอบครัวมีบทบาทสำคัญยิ่งต่ออนาคตของสังคมเพราะการสร้างสมาชิกใหม่ให้แก่สังคมเป็น บทบาทที่ไม่มีสถาบันใดทำหน้าที่แทนสถาบันครอบครัวได้ สมาชิกของสังคมจะเป็นทรัพยากรบุคคลที่มี คุณภาพเป็นกำลังที่สำคัญในการสรรค์สร้างสังคม หรือจะเป็นเพียงบุคคลที่สร้างปัญหาแก่สังคม ก็ล้วน แต่เป็นผลมาจากการทำหน้าที่ของสถาบันครอบครัวทั้งสิ้น หากครอบครัวเป็นครอบครัวที่เต็มเปี่ยมไป

* จ่าสิบเอก ธนกร สิทธิศักดิ์ ตำแหน่ง นายสิบยุทธการและการข่าว กองร้อยทหารพรานที่ 4910 กรมทหารพรานที่ 49
โทร 0810974748 อีเมล thanakon.2310@outlook.com

[†] สิบโท เติชิต ยอดเมืองนาย ตำแหน่ง เสมียนกองร้อย กองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 153 โทร. 096-8838798 อีเมล
blackpran159@gmail.com

[‡] อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร มหาวิทยาลัทยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

[§] อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร มหาวิทยาลัทยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

^{**} อาจารย์ประจำสาขาวิชาศาสนา มหาวิทยาลัทยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

ด้วยสายใยแห่งความรัก สมาชิกในครอบครัวก็มักจะเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ และตรงกันข้ามหากครอบครัวเต็มไปด้วยปัญหา ขาดความรัก ขาดความอบอุ่น สมาชิกของครอบครัวก็มักจะมีพฤติกรรม เบี่ยงเบนอันจะนำมาซึ่งปัญหาในสังคม (ประจักษ์ พันธุ์เพชร, 2553) ในปัจจุบันนี้ความอ่อนแอของสถาบันครอบครัวนับวันจะทวีความรุนแรงเนื่องจากการครองรักของคู่สมรส ที่มักเกิดความขัดแย้งทางด้านความคิดและการกระทำที่ไม่สามารถปรับตัวเข้าหากันได้ เป็นที่ยอมรับร่วมกันระหว่างคู่สมรส โดยเฉพาะอย่างยิ่งความไม่พร้อมในการใช้ชีวิตคู่ร่วมกันทำให้เกิด ความขัดแย้งจนนำไปสู่การแก้ปัญหาด้วยการหย่าร้างในที่สุด การหย่าร้างเป็นการสิ้นสุดความสัมพันธ์ของ คู่สมรสที่เคยผูกพันใกล้ชิดกัน ซึ่งอัตราค่าเฉลี่ยจากการศึกษาด้านความสัมพันธ์ของคู่สมรสจากประเทศ สหรัฐอเมริกาพบว่า ระยะเวลา 7 ปีเป็นค่าเฉลี่ยที่คู่สมรสตัดสินใจจบความสัมพันธ์ระหว่างกัน เพราะรู้สึก หมดความอดทนต่อพฤติกรรมที่ไม่ดีของอีกฝ่าย (พันธุ์ศักดิ์ ศุภระฤกษ์, 2554) และในประเทศไทย จากสถิติของศูนย์ทะเบียนราษฎรกระทรวงมหาดไทย พบว่าอัตราการหย่าร้างมีจำนวนสูงขึ้น โดยเฉพาะใน เขตกรุงเทพมหานคร ในรอบ 10 ปีมานี้ สังคมไทยมีการหย่าร้างเพิ่มขึ้น 2 เท่าตัว หรือกล่าวได้ว่าคนไทย มีการหย่าร้าง 1 คู่ ทุก ๆ การจดทะเบียน 5 คู่โดยเฉลี่ยหย่าร้างกันชั่วโมงละ 10 คู่ ซึ่งแสดงให้เห็นถึง ความเปราะบางของครอบครัวไทยที่เพิ่มสูงขึ้น (กรมการปกครอง, 2554)

สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันที่เล็กที่สุด แต่มีความสำคัญที่สุดที่ทุก คนจะมองข้ามไปไม่ได้ ทุกครอบครัวสามารถสร้างสัมพันธ์ภาพในครอบครัวให้ เกิดขึ้นได้ ถ้าทุกคนในครอบครัวร่วมกันสร้างคน ละเล็กละน้อย และอย่ามองข้าม โดยไม่เห็นว่าเป็นสิ่งสำคัญ ก็อาจทำให้สัมพันธ์ภาพในครอบครัวไม่ (ปราณี สุทธิสุนัน, 2552) ครอบครัวอบอุ่น คือครอบครัวที่สมบูรณ์แบบ การ มีครอบครัวที่อบอุ่นทำให้เราดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุข คนที่มีครอบครัวอบอุ่นย่อมมีความสุขได้เปรียบ เพราะ สามารถ ทำหน้าที่ได้เหมาะสม และทำให้สมาชิกในครอบครัวมีความสุขพอใจดีไปด้วย

ครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดของสังคม เป็นหน่วยย่อยของสังคมที่มีความสัมพันธ์และร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด เป็นสถาบันที่คงทนที่สุดและยังไม่มีใครปฏิเสธว่า สังคมมนุษย์เป็นสังคมที่ไม่มีสถาบัน ครอบครัว เพราะมนุษย์ทุกคนต้องอยู่ในสถาบันครอบครัว เนื่องจากเป็นกลุ่มสังคมกลุ่มแรกที่มนุษย์ทุกคนเจอ ตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งเติบโต และมีครอบครัวแยกออกมา ครอบครัวจะให้ตำแหน่งชื่อ และสกุลซึ่งเป็นเครื่องบอกสถานภาพ บทบาทตลอดจนกำหนดสิทธิหน้าที่ที่สมาชิกมีต่อกันและต่อสังคม ครอบครัวเป็นสถาบันแห่งแรกและแห่งสำคัญของสังคมในการกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผน ซึ่งมีการกำหนดมาตรฐานความประพฤติของครอบครัว (สุพัตรา สุภาพ, 2540: 26) ครอบครัว หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีความผูกพันกัน ทางอารมณ์และจิตใจมีการดำเนินชีวิตร่วมกัน รวมทั้งพึ่งพิงกันทางสังคมเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กันทางกฎหมายและทางสายโลหิต (คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ, 2537: 15) ครอบครัว หมายถึง “กลุ่มของญาติสนิทกลุ่มหนึ่งซึ่งอยู่ร่วมหลังคาบ้านเดียวกัน หรืออยู่ในบริเวณรั้วบ้านเดียวกัน (ในกรณีที่มีบ้านมากกว่าหนึ่งหลัง) ตามปกติแล้วครอบครัวย่อมทำหน้าที่เบื้องต้นที่จำเป็นต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ อย่างไรก็ตามหน้าที่บางประการของครอบครัวอาจเปลี่ยนแปลงไปตามวิวัฒนาการของสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อภาวะความเป็นญาติของสมาชิกแต่ละครอบครัวทั้งแบบชีวภาพและแบบสังคมกำหนดก็ได้” (สนธิ สมักรการ , 2538:1) ครอบครัวหมายถึง “ เป็นหน่วยงานย่อยพื้นฐานของสังคมโดยปกติมักประกอบด้วย สามี ภรรยา และบุตร ฐานะการเป็นครอบครัวเริ่มขึ้นเมื่อชายและหญิงได้ทำการสมรสกัน และดำเนินต่อไปจนกระทั่งเกิดบุตรคนแรก คนที่สองและคนถัดไป ครอบครัวบางครอบครัวอาจไม่มีบุตรตลอดชีวิตของสามีภริยาก็ได้ และในทำนองเดียวกันครอบครัวบางครอบครัวก็มีเพียงบิดา หรือมารดากับบุตรเท่านั้น ซึ่งอาจเกิดขึ้นเพราะสามีหรือภริยาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถึงแก่ความตายหรือหย่าร้างเลิกรากันไป” (ประสพสุข บุญเดช, 2531: 1)

ความหมายของการสร้างครอบครัว

การวางแผนชีวิตและการสร้างครอบครัว (โรงเรียนสระบุรีวิทยาคม, 2556) เป็นความรับผิดชอบและหน้าที่ของบุคคลต่อการสร้างชีวิตและครอบครัวของตนเองตั้งแต่อ่อนสมรส เพื่อเตรียมตัวเตรียมความพร้อมต่อการกำหนดเป้าหมายของชีวิต การเลือกคู่ครอง การเตรียมความพร้อมก่อนการสมรส การตรวจสุขภาพก่อนการสมรส การวางแผนครอบครัวและการคุมกำเนิด ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างครอบครัวและทำให้สมาชิกในครอบครัวได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีตลอดไป เราต้องการกำหนดเป้าหมายของชีวิต เพื่อเป็นการกำหนดเป้าหมายของชีวิตเป็นการวางแผนเพื่อจัดการต่อชีวิตคู่และการสร้างครอบครัวของตนเอง เพราะครอบครัวเป็นพื้นฐานของสังคมที่สำคัญที่สุด ซึ่งเป็นแนวทางต่อการวางแผนในอนาคตที่ถูกต้องและเหมาะสม โดยมีหลักปฏิบัติเกี่ยวกับหลักการกำหนดเป้าหมายของชีวิต ดังนี้ 1) มีความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งเพราะการวางแผนหรือเป้าหมายใดๆ ในการทำงานต้องมีความเชื่อมั่นต่อตนเอง ไม่ทอดทิ้งต่อปัญหาอุปสรรคที่จะเกิดและพร้อมปรับปรุงแก้ไขตลอดเวลา 2) มีความฝัน เป็นจินตนาการอย่างหนึ่งที่ช่วยให้บุคคลเกิดแรงบันดาลใจต่อชีวิต นักเรียนควรมีความฝันต่ออนาคตของตนเองในเรื่องการเรียน การทำงาน อาชีพ

การสร้างฐานะครอบครัว การรู้จักสร้างความฝันจะเป็นพลังของชีวิต ความใฝ่ฝันเป็นแรงผลักดันที่ช่วยให้บุคคลประสบความสำเร็จในชีวิตได้ 3) มีความขยันหมั่นเพียร ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของคนต่อการสร้างชีวิตและครอบครัว ทั้งในหน้าที่ของการเรียน การทำงาน นักเรียนมักพบเสมอว่าผู้ประสบความสำเร็จในชีวิตส่วนใหญ่มักมีความขยันหมั่นเพียรมาก และปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ 4) มีเพื่อนที่ดี มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ต้องอยู่ร่วมกัน การเลือกคบเพื่อนที่ดี จะช่วยนำพาชีวิตไปในทางที่ดี ดังสุภาษิตว่า “คบคนพาลพาลพาไปหาผิด คบบัณฑิตบัณฑิตพาไปหาผล” 5) มีคุณธรรม เป็นสิ่งสำคัญในการยึดเหนี่ยวใจมนุษย์ คุณธรรมเป็นเรื่องที่ควรฝึกหัด เพราะยอมทำให้สังคมและตนเองเกิดสันติสุขและสงบสุข ผู้มีคุณธรรมสูงย่อมเป็นผู้ที่ควรได้รับการเคารพนับถือ คนจำนวนไม่น้อยที่นึกถึงแต่ฐานะความเป็นอยู่ ความสุขสบายกายของตนมากกว่าการปลูกฝังและยึดถือคุณธรรม ซึ่งถือว่าเป็นการทำลายสถาบันทางสังคมและขัดขวางการพัฒนาคุณภาพชีวิตตนเองและเพื่อนมนุษย์ 6) มีการพัฒนาตนเอง การกำหนดเป้าหมายชีวิตจำเป็นต้องมีการพัฒนาด้านตนเองในทุกๆ ด้าน เช่น ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ต่อสิ่งใหม่ เป็นต้น การรู้จักพัฒนาตนเองตลอดเวลา ย่อมทำให้รู้สึกว่าชีวิตมีคุณค่าและเกิดความก้าวหน้าขึ้นต่อหน้าที่ความรับผิดชอบต่อตนเอง 7) ยึดถือกฎหมายจารีตประเพณีของสังคม ซึ่งเป็นข้อบังคับที่ใช้ในสังคมเพื่อให้เกิดความยุติธรรมและความสงบสุข การกำหนดเป้าหมายชีวิตของตนต้องไม่ขัดต่อกฎหมาย จารีตประเพณีหรือศีลธรรมตามข้อกำหนดทางสังคม

บุญเลิศ ธงสะอาดและสมศักดิ์ บุญชู (2551) ศึกษาเรื่อง “รูปแบบความเป็นสถาบันครอบครัวที่เข้มแข็งและยั่งยืน : กรณีศึกษา 3 ชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี” พบว่ารูปแบบทั้ง 3 ชุมชนมีลักษณะที่เหมือนกัน คือ 1) มีโครงสร้างทางครอบครัวขนาดใหญ่มีหลายวัย มีอิสระในการเลือกคู่ครอง การเลือกที่อยู่อาศัยมีการสำรวจและวางผัง 2) มีความมั่นคงทางอาชีพรายได้ในการดำรงชีวิต 3) ครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน 4) มีการใช้อำนาจในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในครอบครัวร่วมกัน 5) มีการอบรมเลี้ยงดูและขัดเกลาสมาชิกในครอบครัวให้เป็นคนดี 6) มีการเอาใจใส่ดูแลสุขภาวะของสมาชิกในครอบครัว 7) การสืบทอดสถาบันครอบครัวในอนาคต

สมิธ วุฒิสวัสดิ์ (2552) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนช่วงชั้น ที่ 2” พบว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีสัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับดีเหมาะสมที่สุด นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีสัมพันธภาพในครอบครัวที่แตกต่างกัน นักเรียนชั้นที่ศึกษาที่ต่างกันมีสัมพันธภาพในครอบครัวที่ต่างกันและนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่แตกต่างกัน

สุพัตรา สุภาพ (2541) ศึกษาเรื่อง “สังคมไทยและวัฒนธรรมไทย : ค่านิยม : ครอบครัว : ศาสนา : ประเพณี” ได้ให้ความหมายของครอบครัวว่า เป็นสถาบันสังคมที่สำคัญที่สุด ความคงทนมากที่สุด และเป็นสถาบันทางสังคมกลุ่มแรกที่เรารู้จักทุกคนจะต้องมีตั้งแต่เกิดจนเติบโตในครอบครัว โดยครอบครัวจะให้ตำแหน่ง ชื่อ นามสกุล ซึ่งเป็นเครื่องบอกสถานภาพและบทบาทในสังคมที่เรามีส่วนร่วมตลอดจนกำหนดสิทธิและหน้าที่ที่สมาชิกมีต่อกันและต่อสังคม

เพ็ญภา กลุณภาดล (2547) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาและพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกครอบครัวของผู้ป่วยโรคซึมเศร้า” ได้ให้ความหมายของครอบครัวว่า กลุ่มบุคคลที่ประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปและได้มาอาศัยอยู่ร่วมกัน มีความสัมพันธ์กันทางสายโลหิต หรือกฎหมาย การแต่งงานหรือการเลี้ยงดู

สายจรี จุติกุล (2540) ในหัวข้อ “ความรักความอบอุ่นในครอบครัว” พบว่าความสำคัญของครอบครัวต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานของสังคมที่มีบทบาทสำคัญในการหล่อหลอม และสร้างเสริมความเป็นมนุษย์ ถ้าครอบครัวมีพลัง และมีความสามารถในการสร้างเสริมคุณภาพของคนและคุณภาพชีวิตได้อย่างเต็มที่แล้วชุมชนและสังคมก็จะมีคุณภาพดีไปด้วย

มะลิ อุดมภาพ (2538) หัวข้อ “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3” พบว่าพ่อแม่ที่อบรมเลี้ยงดูบุตรแบบปล่อยปละละเลยจะทำให้เด็กรู้สึกว่าตนไม่ได้รับการเอาใจใส่ขาดความอบอุ่นจะทำให้เด็กกลายเป็นคนชอบใช้อารมณ์

สรุปได้ว่า การสร้างครอบครัว หมายถึง การอยู่ด้วยกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปที่มีความสัมพันธ์กันทางโลหิตหรือทางกฎหมาย สมาชิกแต่ละคนในครอบครัวต้องมีหน้าที่ของตนเอง บุคคลที่เป็นพ่อแม่ต้องรับผิดชอบดูแล สร้างบรรยากาศความเป็นครอบครัวที่ดีและอบอุ่น หากพ่อแม่ปล่อยปละละเลยจะทำให้เด็กไม่ได้รับการเอาใจใส่ขาดความอบอุ่นกลายเป็นคนที่ชอบใช้อารมณ์ ถ้าครอบครัวมีพลัง และมีความสามารถในการสร้างเสริมคุณภาพของคนและคุณภาพชีวิตได้อย่างเต็มที่ชุมชนและสังคมก็จะมีคุณภาพดีไปด้วย

ความสำคัญของครอบครัว

ความสำคัญของครอบครัวมีอยู่ 5 ประการ ดังนี้

1) ครอบครัวเป็นเป้าหมายทางบุคลิกภาพและคุณลักษณะของสมาชิก การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครัวเรือนเดียวกัน มีการถ่ายทอดค่านิยม ความรู้สึกนึกคิด ทักษะ ทศนคติ ความเชื่อ ความศรัทธาและวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตจากสมาชิกรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง ตลอดจนมีการพักผ่อน สันทนาการ และการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน บรรยากาศ และวิธีการอบรมเลี้ยงดู การอบรมสั่งสอน 2) ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานทางการศึกษาของสังคม ครอบครัวเป็นแหล่งถ่ายทอดองค์ความรู้ ฝึกฝนและอบรมให้สมาชิกได้เรียนรู้ระเบียบสังคมหรือการขัดเกลาทางสังคม ทั้งอย่างเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ 3) ครอบครัวสร้างคุณภาพชีวิต คุณลักษณะต่างๆ ที่บ่งชี้ถึงลักษณะของชีวิตที่มีคุณภาพข้างต้นนี้ ครอบครัวจะเป็นสถาบันที่จะเอื้ออำนวยให้เกิดขึ้นกับชีวิตของสมาชิกในครอบครัวได้ 4) ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานในการพัฒนาสังคม สถาบันที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาสังคมและชุมชน เช่นเดียวกับสถาบันทางสังคมอื่น ๆ วัฏจักรของการเกิด การเติบโต เข้าสู่วัยเรียน วัยทำงาน วัยแต่งงาน วัยเลี้ยงดูลูกของตนเอง วัยดูแลพ่อแม่เมื่อแก่ชราลง สอนและฝึกให้ทุกคนต้องมีบทบาทหน้าที่ในฐานะต่าง ๆ ในครอบครัว หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การเข้าไปมีบทบาท ภาระ หน้าที่และความรับผิดชอบในฐานะสมาชิกของชุมชนหรือสังคมนั้น ๆ และ 5) ครอบครัวเป็นหน่วยวางรากฐานการปกครองในระดับต่าง ๆ ครอบครัวทำหน้าที่ปฐมนิเทศที่สำคัญที่สุดคือการให้กำเนิดเด็ก ให้การเลี้ยงดูผู้เยาว์ ให้การศึกษา สร้างคนให้รู้จักระเบียบสังคม

สถาบันครอบครัว

“ครอบครัว” เป็นสถาบัน เป็นองค์กร หรือเป็นหน่วย (Unit) ทางสังคมที่เล็กที่สุด ครอบครัวก่อตั้งขึ้นด้วยสมาชิกชายและหญิงเพียงสองคน ได้ทำหน้าที่เป็นบิดา-มารดาเป็นพ่อแบบ-แม่แบบที่ถ่ายทอดและให้การศึกษาในขั้นแรกแก่สมาชิกใหม่ เป็นเป้าหมายทางบุคลิกภาพ เป็นแหล่งที่จะเสริมสร้างพลังกายและพลังใจให้แก่สมาชิกของครอบครัว ที่ออกไปแสดงบทบาทต่างๆทางสังคมในสถาบันที่เกี่ยวข้อง ครอบครัวเป็นสถาบันที่สามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ได้ในทุกระดับ ทั้งด้านความต้องการทางด้านร่างกาย ความต้องการทางด้านจิตใจ และความต้องการทางด้านสังคม

ความหมายของ “ครอบครัว”

ครอบครัวหมายถึงกลุ่มคนตั้งแต่สองคนที่มาแต่งงานกัน หรือมีความสัมพันธ์ฉันท์ สามิ-ภรรยา อาศัยอยู่ร่วมกันในสถานที่เดียวกัน อาจจะมีหรือไม่มีการสืบสายโลหิตหรืออาจจะเลี้ยงดูผู้อื่นโดยการรับมาอุปการะ อีกทั้งยังอาจมีญาติพี่น้องหรือผู้อื่นมาอาศัยอยู่ด้วยในสถานที่เดียวกัน

Burgess และ Locke (1945) มีความเห็นว่า ครอบครัวควรจะมีลักษณะ 4 ประการ ดังนี้

- 1) ประกอบด้วยบุคคลที่มาอยู่ร่วมกันโดยการสมรสหรือมีความผูกพันกันทางสายโลหิตหรือโดยการรับเลี้ยงดูเป็นบุตรบุญธรรม
- 2) สมาชิกอยู่ภายในครัวเรือนเดียวกัน หรืออาจแยกไปต่างหาก สำหรับสมัยปัจจุบัน ครัวเรือนสมัยใหม่จึงมีขนาดเล็กประกอบด้วยสามีภรรยาและลูกๆ
- 3) ครอบครัวเป็นหน่วยได้ตอบระหว่างบุคคล สังคมจะกำหนดบทบาทของสมาชิกแต่ละคนไว้ ขึ้นอยู่กับขนบธรรมเนียมประเพณีของแต่ละแห่ง สมาชิกต่างมีความรักใคร่ห่วงใยกัน สั่งสอนกัน มีจิตใจผูกพันกัน มีใจต่างคนต่างอยู่
- 4) ถ่ายทอดรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรม สมาชิกจะรับแบบแผนแห่งความประพฤติในการปฏิบัติต่อกันระหว่างสามีภรรยา บิดามารดากับบุตร และอาจนำไปผสมผสานกับวัฒนธรรมภายนอกครอบครัวเกิดเป็นแบบแผนของความประพฤติใหม่ที่สมาชิกรับมาใช้เพื่อปฏิบัติต่อกันและต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง

การจัดประเภทของครอบครัว

ลักษณะครอบครัวประเภทต่างๆ รวมทั้งการกำหนดนับการเป็นสมาชิกและลำดับชั้นของครอบครัวแต่ละประเภทเข้าไว้ด้วยกันในที่นี้ เพื่อความสะดวกในการมองภาพรวมของ “ครอบครัว” ดังนี้

1. ครอบครัวที่จัดตามลำดับการก่อตั้งและขนาดของครอบครัว การจัดประเภทของครอบครัวโดยพิจารณาจากลำดับที่มีการก่อตั้งครอบครัว (Family formation) ของคนในรุ่นต่างๆ รวมไปถึงขนาดของครอบครัวด้วย สามารถจำแนกได้ดังนี้

ครอบครัวเดี่ยว คือครอบครัวที่ถือเป็นแกนแท้หรือแกนหลักของครอบครัวในความหมายที่แท้จริง เพราะก่อตั้งขึ้นด้วยการที่คนต่างเพศสองคนตกลงใช้ชีวิตร่วมกัน มีความสัมพันธ์ฉันท์สามี-ภรรยา และสืบทอดสายโลหิตด้วยการให้กำเนิดบุตรหรือหากไม่มีบุตรโดยสายโลหิต ก็อาจจะมีการรับเลี้ยงดูผู้อื่นมาเป็นบุตรบุญธรรม ครอบครัวเดี่ยวในลักษณะเช่นนี้ จะประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นแกนหลักของครอบครัว คือสามี - ภรรยา หรือ พ่อ แม่ ลูก สมาชิกมีความสัมพันธ์และผูกพันกันอย่างแน่นแฟ้น มีการสืบทอดสายโลหิตเพียงทอดเดียว คือจากพ่อ-แม่และลูก สมาชิกในครอบครัวจึงมีจำนวนไม่มากนัก มักจะพบครอบครัวประเภทนี้ในสังคมเมืองหรือสังคมสมัยใหม่ บางครั้งจึงมีการเรียกครอบครัวประเภทนี้ว่า ครอบครัวสมัยใหม่ หรือ Modern Family

ครอบครัวขยาย เป็นครอบครัวที่แตกแขนงจำนวนสมาชิกออกไปจากแกนเดิมของครอบครัว คือนอกจากจะประกอบด้วยวงศาคณาญาติที่อาศัยร่วมอยู่ด้วย ยังอาจหมายถึงบุคคลอื่นที่มาสมทบในภายหลังโดยนับรวมเข้าร่วมเป็นสมาชิกของครอบครัวด้วย สมาชิกที่เป็นบุคคลอื่นที่มาสมทบและนับรวมเป็นสมาชิกของครอบครัวนี้ อาจขยายจำนวนเพิ่มขึ้นด้วยการสืบทอดตามสายโลหิตรุ่นต่อรุ่น หรืออาจมา สมทบเพิ่มเติมด้วยความผูกสมัครรักใคร่ บางครั้งจึงเรียกครอบครัวประเภทนี้ว่า “ครอบครัวร่วม” ซึ่งแบ่งออกเป็นลักษณะ คือ ครอบครัวขยายที่มีความสัมพันธ์ทางสายโลหิต ครอบครัวขยายที่มีความสัมพันธ์โดยการสมรส ครอบครัวแอบ หรือ “ครอบครัวหลายผัวหลายเมีย” ครอบครัวภรรยาหรือครอบครัวจำเป็น เป็นครอบครัวที่ฝ่ายบิดาหรือมารดาไม่อาศัยอยู่ด้วยในครัวเรือนเดียวกัน แยกไปอยู่ต่างหาก ด้วยเหตุผลความจำเป็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

2. ครอบครัวที่จัดแบ่งประเภทตามการสืบสายโลหิต แบ่งออกเป็น 2 ประเภทย่อย ดังนี้

- ประเภทสืบสายโลหิตจากทางฝ่ายบิดา
- ประเภทสืบสายโลหิตจากทางฝ่ายมารดา

3. ครอบครัวที่จัดแบ่งประเภทตามที่อยู่อาศัยของคู่สมรส จัดแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

- ครอบครัวที่อยู่อาศัยกับฝ่ายหญิง
- ครอบครัวที่อยู่อาศัยกับฝ่ายชาย
- ครอบครัวที่แยกอาศัยอยู่เป็นเอกเทศหรือครอบครัวอิสระ

4. ครอบครัวที่จัดแบ่งตามอำนาจของผู้เป็นหัวหน้าครอบครัว แบ่งได้ดังนี้

- ครอบครัวที่ยกให้สามีเป็นใหญ่
- ครอบครัวที่สามี และภรรยามีอำนาจเท่าเทียมกัน

5. ครอบครัวที่จัดแบ่งลักษณะของการสมรสเป็นการจัดแบ่งประเภทของครอบครัวตามลักษณะของการร่วมใช้ชีวิตแบบสามีภรรยา แบ่งเป็น ครอบครัวผัวเดียวเมียเดียว เป็นครอบครัวที่คู่ครองทั้งสองฝ่าย คือฝ่ายชาย และฝ่ายหญิงต่างก็ยึดมั่นในการครองชีวิตคู่กับคู่ครองของตน ครอบครัวหลายผัวหลายเมีย เป็นครอบครัวขนาดใหญ่ที่ฝ่ายชายหรือหญิงอาจมีคู่ครองอยู่ร่วมกันในครัวเรือนเดียวกันฉันท์สามีภรรยา ครอบครัวหนึ่งชายหลายหญิง สามีมีภรรยาได้หลายคน ชายเป็นใหญ่ในครอบครัว บุตรที่เกิดขึ้นจากภรรยาทั้งหลายในครัวเรือนนั้นใช้นามสกุลบิดาและภรรยาอาจเป็นพี่น้อง เป็นญาติ หรือมาจากต่างครอบครัวกันได้ ครอบครัวหนึ่งหญิงหลายชาย ภรรยามีสามีได้หลายคน สามีของหญิงอาจเป็นพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน เป็นญาติสนิทกัน หรือมาจากต่างครอบครัวกันได้ เด็กที่เกิดมาใช้นามสกุลฝ่ายหญิง มักเกิดขึ้นในสังคมด้อยพัฒนา และ ครอบครัวหลายหญิงหลายชาย

ความสำคัญของครอบครัว

ครอบครัวเป็นการรวมตัวของบุคคลที่มีความรัก ความผูกพันกัน มีปฏิสัมพันธ์กันช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ครอบครัวเป็นสถาบันสังคมที่เล็กที่สุดแต่เป็นสถาบันที่มีความสำคัญที่สุด เพราะเป็นหน่วยสังคมแรกที่หล่อหลอมชีวิตของคนในครอบครัวให้การเลี้ยงดูอบรมสั่งสอน ครอบครัวเป็นแหล่งผลิตคนเข้าสู่สังคม สังคมจะดีมาน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับครอบครัว เพราะครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่ทำให้การอบรมสั่งสอน หล่อหลอมพฤติกรรม การกระทำ ความคิด ความรู้สึก เรียกโดยรวมว่า ช่วยหล่อหลอมบุคลิกภาพ

ของมนุษย์ สร้างและพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ในสังคม สังคมไทยในอดีต สภาพความเป็นอยู่ของครอบครัวจะมีความใกล้ชิดสนิทสนมมีความผูกพัน มีสัมพันธภาพแน่นแฟ้น มีความเคารพนับถือ ให้ความช่วยเหลือ ดูแลกันอย่างทั่วถึง มีการติดต่อไปมาหาสู่หมั่นญาติพี่น้องสม่ำเสมอ ครอบครัวส่วนใหญ่เป็นครอบครัวขยาย คือเป็นครอบครัวใหญ่ที่ประกอบไปด้วยญาติพี่น้องของสามีหรือภรรยา เช่น พี่ ป้า น้า อา ปู่ ย่า ตา ยาย เป็นต้น อยู่ร่วมในครอบครัวด้วย ปัจจุบันความเปลี่ยนแปลงในสังคม ส่งผลให้สภาพครอบครัวไทยในอดีตเปลี่ยนแปลงไป เช่นเดียวกัน กล่าวคือ ครอบครัวปัจจุบันส่วนใหญ่จะเป็นครอบครัวเดี่ยว จะมีเฉพาะสามี ภรรยา บุตร และอาจมีผู้ช่วยทำงานบ้าน พ่อแม่ลูก ไม่ค่อยมีความใกล้ชิดกันมากนัก เพราะจะต้องออกไปหารายได้นอกบ้าน มาช่วยจุนเจือครอบครัว ลูกต้องจ้างคนอื่นเลี้ยง หรือให้ญาติดูแล หรือต้องฝากเข้าโรงเรียนก่อนวัยเรียน การไปมาหาสู่กับญาติพี่น้องน้อยลง ความผูกพัน ความเอาใจใส่ซึ่งกันและกันในครอบครัวลดลง สิ่งแวดล้อมภายนอก คือ “กลุ่มเพื่อนมีความสำคัญมากกว่าครอบครัว” ถ้าได้ไปเข้ากลุ่มกับเพื่อนที่ไม่ดีเป็นคนเลวร้าย ปัญหาอื่นๆ อาจตามมา เช่น ติดการพนัน ยาเสพติด ช่องโจร สำส่อนทางเพศ ก่ออาชญากรรม เป็นต้น สภาพที่เกิดขึ้นเช่นนี้สะท้อนให้เห็นถึง “ความล้มเหลวของสถาบันครอบครัว” ซึ่งสาเหตุสำคัญประการหนึ่ง คือ ความแตกแยกของพ่อแม่ในการครองชีวิตคู่ ความไม่สนใจ ใส่ใจดูแลลูก การทุ่มเทให้กับการทำมาหากิน หรือสิ่งอื่นๆ มากกว่าลูก ปัจจัยเหล่านี้ทำให้เด็กในครอบครัวรู้สึกขาดความมั่นคง ขาดความรักความอบอุ่นและขาดรูปแบบที่เหมาะสมที่จะยึดเป็นแนวทางได้ ทำให้เด็กมีโอกาสดำเนินการ “หลงทางชีวิต” ครอบครัวจึงเป็นสถาบันสังคมที่สำคัญที่สุดในการสร้างรากฐานอนาคตให้กับมวลสมาชิก ซึ่งสมาชิกของครอบครัวจะมาเป็นสมาชิกของสังคมต่อไป อาจเขียนเป็นแผนภาพของครอบครัวที่มีผลกระทบต่อสังคมได้ดังนี้ จะเห็นได้ว่าครอบครัวเป็นรากฐานที่สำคัญของสังคม ถ้าครอบครัวเข้มแข็งอยู่ได้อย่างมีความพอดี มีความสุขตามอัตภาพของแต่ละครอบครัว พ่ออยู่พอกินและมืออยู่มีกิน ครอบครัวก็จะสร้างสมาชิกของครอบครัวที่ดีและมีคุณภาพต่อสังคม

หน้าที่ของครอบครัว

ส่วนหน้าที่ของครอบครัวมีอยู่ 5 ประการดังนี้

- 1) ตอบสนองความต้องการด้านร่างกายโดยจัดหาสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น อาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย เสื้อผ้า เป็นต้น รวมทั้งการดูแลสุขภาพเมื่อจำเป็น
- 2) ตอบสนองความต้องการด้านอารมณ์ โดยการให้ความรักความเอาใจใส่ให้แก่สมาชิกในครอบครัว ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะทำให้สมาชิกรู้สึกอบอุ่นใจ มั่นใจ มีคุณค่าในตนเอง มองโลกในแง่ดี มีบุคลิกภาพมั่นคง เนื่องจากได้รับความรักความอบอุ่น
- 3) เลี้ยงดู อบรมสมาชิก ให้สามารถเป็นสมาชิกที่มีคุณภาพของสังคมเป็นคนดีของสังคม โดยการอบรมสั่งสอนให้คำแนะนำดูแลความประพฤติของสมาชิก เพื่อนำความรู้ทักษะที่ได้รับไปใช้ในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพในอนาคต
- 4) สืบเชื้อสายหรือการผลิตสมาชิกใหม่เป็นผู้สืบสกุลให้แก่สังคม โดยการทำงาน มีบุตรหรือรับบุตรบุญธรรม ครอบครัวมีบทบาทสร้างสมาชิกใหม่ที่มีคุณภาพสู่สังคม
- 5) สร้างฐานะทางเศรษฐกิจและสถานภาพของสังคม โดยการเตรียมสมาชิกที่อยู่ในวัยอันสมควรได้เข้าสังคม และสนับสนุนให้สมาชิกของครอบครัวมีเกียรติเป็นที่ยอมรับของสังคม

บทบาท หน้าที่ของสถาบันครอบครัวที่มีต่อสมาชิกในครอบครัว

- 1) บทบาท หน้าที่ในการกำหนดสิทธิของบุคคล ชายหรือหญิง เมื่อแต่งงานอยู่กินถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ทั้งสองสามี ภรรยา ย่อมต้องมีสิทธิตามกฎหมาย มีกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของซึ่งกันและกัน ผู้อื่นไม่สามารถละเมิดสิทธิอันชอบธรรมลักษณะนี้ได้ สิทธิตามกฎหมายนี้เป็นที่ยอมรับทั้งในกฎหมายและจารีตประเพณี
- 2) บทบาท หน้าที่ในการสร้างความสัมพันธ์อันดีแก่สมาชิกภายในครอบครัว การที่ชายและหญิงแต่งงานกันตามกฎหมาย ย่อมต้องอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว มีความรักความผูกพันซึ่งกันและกัน ฉะนั้นสามีภรรยา เมื่อมีบุตรเกิดขึ้นมา บุตรนั้นย่อมเป็นเครือญาติเหนียวจิตใจให้คนทั้งสองครองรักร่วมกันตลอดไป หน้าที่ของสามีย่อมต้องปฏิบัติให้เหมาะสมกับการเป็นพ่อบ้านที่ดี ประกอบสัมมาอาชีพ เลี้ยงดูครอบครัวตามสมควรแก่ฐานะภาพ ภรรยาก็ต้องมีหน้าที่ดูแลเอาใจใส่สามีและบุตร เป็นแม่บ้านที่ดี รักและเทิดทูนสามี ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ข้อสำคัญอย่างยิ่งก็คือสามีภรรยาย่อมต้องมีหน้าที่ในการเลี้ยงดูบุตรที่เกิดมาให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อให้บุตรของตนเติบโตขึ้นมามีประสิทธิภาพและเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมต่อไป

3) บทบาท หน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดู สั่งสอน สมาชิกที่เกิดขึ้นใหม่ในครอบครัว และถ่ายทอดความรู้และเป็นธุระจัดหาที่เล่าเรียนให้แก่บุตร ตลอดจนการกระทำตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีเพื่อให้บุตรเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม และนำความรู้ ความสามารถ จรรโลงสังคมให้พัฒนาสืบต่อไป

4) หน้าที่ในการกำหนดสถานะทางสังคมให้แก่บุตร เมื่อบุตรเกิดมาในครอบครัว สถานภาพเบื้องต้น ได้แก่ การกำหนด เชื้อชาติ ศาสนา เป็นต้น อีกทั้งสถาบันครอบครัวยังมีหน้าที่ในการกำหนดสถานภาพแห่งการเป็นบุตรสมาชิกเกิดมาด้วยทั้งนี้ย่อมมี ผลตามกฎหมายในการสืบต่อการเป็นทายาทของบิดา มารดา เกี่ยวกับมรดก ซึ่งพึงมีพึงได้ในอนาคต

บทบาทหน้าที่ของพ่อและแม่ที่มีต่อครอบครัว

ครอบครัวถือเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดในสังคม อันประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก (บุตรธิดา) และถือเป็นส่วนหนึ่งของทรัพยากร มนุษย์ที่สำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ทรัพยากรมนุษย์หรือเรียกกันว่า “คน” นั้นเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนา ประเทศชาติ พ่อแม่ต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการเลี้ยงดูบุตรธิดา สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่าง ๆ ตามพัฒนาการในแต่ละวัย พ่อแม่ คือ ผู้อยู่ใกล้ชิดและมีหน้าที่หลักในการ เลี้ยงดูบุตรธิดาให้เจริญเติบโต ให้การศึกษา อบรมให้เป็นคนดีมีคุณธรรม มีหลักการ และเหตุผล มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ที่รู้จักข่มใจตนเองมีความ อดทน อดกลั้น อดออม พร้อมทั้งจะเผชิญกับปัญหาและสถานการณ์ ต่าง ๆ ได้อย่างเข้มแข็ง และอดทน เพื่อให้บุตรธิดานั้นสามารถดำรงชีวิตได้อย่าง มีความสุข และอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้ทำประโยชน์ เพื่อสังคมและประเทศสืบต่อไปได้ (เกษม ดันติผลาชีวะ และกุลยา ดันติผลาชีวะ, 2542)

1) ให้ความคุ้มครองและปกป้องครอบครัว โดยธรรมชาติผู้ชายถูกสร้างมาให้เข้มแข็งทางด้านร่างกายมากกว่าผู้หญิงอยู่แล้ว พ่อบ้านจึงต้องทำหน้าที่เป็นเสาเอกที่ค้ำชูบ้านให้เกิดความมั่นคง และเป็นโครงบ้านที่มีความแข็งแรง ทนต่อลมฟ้าอากาศที่มา กระหน่ำ ครอบครัวที่มีพ่อบ้านเข้มแข็งจึงมีความมั่นคงปลอดภัยจากอันตรายภายนอก

2) ให้การคำจูนเกื้อหนุนเศรษฐกิจ โดยทั่วไปแล้วรายได้หลักของครอบครัวมักมาจากพ่อบ้าน แม้ว่าบางครอบครัวแม่บ้าน จะมีรายได้มากกว่า แต่ก็ไม่ควรเป็นข้ออ้างให้พ่อบ้านไม่ต้องคำจูนครอบครัว เพราะหน้าที่ในด้านนี้จะช่วยให้เกิดความภาคภูมิใจใน ตัวพ่อบ้านเอง และสร้างทัศนคติที่ดีของคนในครอบครัวต่อพ่อบ้าน

3) เป็นที่พึ่ง ที่ปรึกษาในยามต้องการ พ่อบ้านควรให้ความช่วยเหลือคนในครอบครัวในกิจการต่างๆ ที่มีความจำเป็น เช่น การไปรับไปส่ง การพาไปหาหมอเมื่อยามเจ็บไข้ได้ป่วย ให้ความสนใจฟังทุกข์สุขต่างๆ เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ ฯลฯ

4) ให้ความรักความอบอุ่นแก่ครอบครัว พ่อบ้านควรดูแลเอาใจใส่บุคคลในครอบครัวด้วยความรักและความเอื้ออาทร มีความจริงใจ และความเสียสละ สามารถร่วมทุกข์ร่วมสุขได้ไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นก็ตาม สามารถตอบสนองความต้องการคนใน ครอบครัวได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนไปถึงการมีเพศสัมพันธ์กับแม่บ้านในระดับที่เหมาะสมบนรากฐานของความรัก

5) เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ลูก พ่อบ้านที่ดีย่อมสร้างศรัทธาให้แก่ลูก ทำให้เกิดการเลียนแบบและรับเอาค่านิยมที่ดี ตลอดจนคุณธรรมต่างๆ ไว้ในบุคลิกภาพ เป็นรากฐานของพัฒนาการที่ดีตั้งแต่ต้น ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีกับคนอื่น ๆ ในสังคมได้ มีเจตคติที่ดีต่อชีวิตและมองโลกในแง่ดี มีความมั่นคงในจิตใจ ไม่หวั่นไหวเมื่อมีเหตุการณ์มากระทบ เป็นการสร้างพื้นฐานของ สุขภาพจิตที่ดีตั้งแต่ วัยเด็ก

6) ให้เกียรติและเคารพในสิทธิของคนในครอบครัว พ่อบ้านควรให้เกียรติและยกย่องแม่บ้านทั้งต่อหน้าและลับหลัง ไม่ทำ ในสิ่งที่เป็นการทรยศคดโกง การไปในงานสังคมหรือเที่ยวเตร่ก็ควรให้เกียรติแม่บ้านในการเลือกที่จะไปด้วยไม่บิบบังคับให้คนใน ครอบครัวต้องทำตามใจตน โดยที่เขาไม่ต้องการให้สิทธิเสรีภาพในการตัดสินใจ และเลือกทางเดินชีวิตในแนวที่เห็นว่าเหมาะสมกับ เขา หากไม่เห็นด้วยก็ควรชี้แจงแสดงเหตุผลเพื่อให้เขาลดใจตาม

บทบาทหน้าที่ของแม่ต่อครอบครัว

1) แม่คือผู้สร้างการมีส่วนร่วมในครอบครัว ครอบครัวจะอยู่เย็นเป็นสุข ถ้าทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัว พ่อ มีใช้บุคคลที่งดเว้นจากงานบ้าน เป็นบุคลิกพิเศษ การกระทำเช่นนี้เป็นการทอดทิ้งสมาชิกครอบครัวคนสำคัญไป ในอดีตกาลงาน บ้านส่วนใหญ่ตกเป็นหน้าที่ของผู้เป็นแม่บ้านแต่เพียงผู้เดียว บางบ้านอาจมีลูกจ้างช่วยแบ่งเบาภาระ เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไป แม่บ้าน เริ่มออกไปทำงานนอกบ้านมากขึ้น และลูกจ้างทำงานบ้านเริ่มหายาก งานบ้านจึงเป็นภาระที่คนในครอบครัวทุกคนต้องมีส่วน ช่วยกัน และไม่ถือเป็นหน้าที่ของผู้หนึ่งผู้ใดโดยเฉพาะอาจเรียกได้ว่าหมดยุคที่จะมาถือว่างานบ้านเป็นงานผู้หญิง งานอาชีพเป็นงาน

ผู้ชายอีกต่อไป จริงๆ แล้ว ไม่ว่าจะเป็นงานซักผ้า รีดผ้า กวาดบ้าน ถูบ้าน ทำกับข้าว เลี้ยงลูก ทุกคนควรมีส่วนทำได้ทั้งนั้น ในครอบครัวที่ดีสมาชิกทุกคนควรช่วยกันทำโดยไม่ต้องการเกี่ยงกันว่าใครทำอะไรมากทำน้อย แต่เมื่อใครว่างก็ช่วยกันทำ ทำด้วยความปรารถนาดีที่จะให้คนที่ตนรักไม่ต้องรับภาระมากเกินไป เช่น พ่อบ้านช่วย เลี้ยงลูก ซักผ้า เพราะไม่อยากให้แม่ลำบาก ลูกทำงานบ้านเพราะไม่อยากให้พ่อแม่เหน็ดเหนื่อย เช่นนี้จึงจะเป็นความรักความเห็นใจกันอย่างแท้จริง

2) แม่คือผู้ป้องกันความแตกแยกของครอบครัว ความสุขของครอบครัวเกิดจากแม่เป็นผู้รู้จักผ่อนหนักผ่อนเบาไม่เอาแต่ใจของตนเอง แก้ปัญหาครอบครัวด้วยเหตุด้วยผล มีสติที่จะกระทำด้วยความรู้สึกถึงความเป็นสุขของครอบครัวเป็นหลัก แม่ต้องเป็นกาวใจป้องกันการแตกแยกในครอบครัว แม่ไม่ควรเอาแต่ใจตัวเอง กระทำตนเป็นคนน่าเบื่อ ทำให้บ้านมีแต่ความหวาดระแวง การทะเลาะเบาะแว้ง ความไม่เข้าใจเกิดขึ้นในทันที

3) แม่คือผู้สร้างสานความผูกพันของครอบครัว ในครอบครัวมิได้มีเฉพาะแต่พ่อแม่และลูก แต่ถ้าหมายถึงญาติของแต่ละฝ่ายด้วย แม่ต้องอดทนและปรับตัวให้เข้ากับญาติของฝ่ายพ่อเพื่อแสดงความเป็นตัวอย่างของการอยู่ร่วมกันแก่ลูก อีกทั้งสร้างความสบายใจให้กับพ่อ ผู้ที่เป็นแม่จะต้องใจกว้าง ไม่สร้างความหงุดหงิดในครอบครัวจากการมีปัญหากับญาติฝ่ายพ่อ

ความหมายของอิทธิพลของสังคม

อิทธิพลของสังคมนั้นสะท้อนให้สิ่งที่ทำให้สังคมนั้นเจริญหรือเสื่อมลงทำให้ผลสะท้อนถึงการสร้างครอบครัวจะคงอยู่ สันติตามบริบทของพื้นที่ได้ในที่นี้จะกล่าวถึงอิทธิพลเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารคือปัจจัยหลักในการดำรงชีวิตของสัตว์สังคมชนิดหนึ่ง ที่เรียกว่า มนุษย์ มนุษย์เริ่มมีการติดต่อกันมาช้านาน ทั้งการเผชิญหน้าโดยตรง ผ่านการพูดคุย รวมถึงการสื่อสารผ่านสื่อซึ่งยังคงมีไม่มากนัก และยังไม่มีทันสมัยเหมือนเช่นทุกวันนี้ เพราะ ทุกวันนี้สื่อถูกสร้างขึ้นเหลือคณา จนบางครั้งตัวมนุษย์เองยังต้องวิ่งตาม ทันบ้าง ไม่ทันบ้าง โดยธรรมชาติของมนุษย์คือการดำรงชีพผ่านสังคม พร้อมกันนั้นยังใช้วัฒนธรรมเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นไปอีก เปรียบเสมือนกาวที่คอยประสานภาพแต่ละภาพที่เพี้ยนตัวเองหรือโดนเลือกเฟ้นให้ ต้องมาอยู่ร่วมกัน กลายเป็นภาพที่สมบูรณ์ในที่สุด (อิทธิพลของสื่อในสังคมปัจจุบัน,(ออนไลน์), <http://taweenunsangto.blogspot.com/>)

จะเห็นได้ว่าเหตุแห่งการดำรงชีวิตในลักษณะนี้จึงหนีไม่พ้นที่จะต้องมียูทูปเพื่อใช้สื่อสารกันในกลุ่มกับนอกกลุ่ม และนับวันอิทธิพลของเจ้าสื่อเหล่านี้เองที่เริ่มจะคล้าย เข้มทิศที่คอยกำหนดวิถีชีวิตให้กับมนุษย์แบบไม่รู้ตัวก็เป็นได้ในอดีตสื่อ สิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ล้วนแต่เคยอยู่ในยุคที่รุ่งเรืองมาแล้วทั้งนั้น จนกระทั่งปัจจุบันสื่อต่างๆ ก็ยังคงรุ่งเรืองอยู่ เพียงแต่เริ่มมีโทรคมนาคม สื่อออนไลน์ เสริมเข้ามากลายเป็นโครงข่ายสลับซับซ้อน และหลายครั้งกลับดูวนวายเข้าไปแทนที่ มีสื่อสิ่งพิมพ์ เกิดเพราะมนุษย์รู้จักผลิตภาษาขึ้นมาใช้เอง ภาษาที่มีความคิดเป็นกระบวนการหลัก สื่อชนิดนี้จึงยังคงความหลังถึงปัจจุบัน มีสื่อวิทยุ คือ สื่อที่เปิดรับง่ายที่สุด เพราะแม้กระทั่งผู้ไม่รู้หนังสือก็สามารถทำความเข้าใจได้ สื่อโทรทัศน์คือสื่อที่สามารถเข้าถึงอารมณ์ ความเข้าใจง่ายที่สุด สื่อชนิดนี้จึงได้รับความนิยมอย่างมาก อีกสื่อที่ลืมไม่ได้ สื่อโทรคมนาคม เพราะความรวดเร็ว ทันเหตุการณ์ คือความปรารถนาของมนุษย์ในการรับสื่ออย่างแท้จริง มีสื่อออนไลน์ คือเครื่องมือที่ย่อโลก แต่มันก็เป็นโลกที่เต็มไปด้วยอันตราย หน้าที่อันตรายที่สุด ณ เวลานี้ และสื่อข้อความทางโทรศัพท์ ด้วยความสะดวกสบายเวลารับข้อมูล สื่อชนิดนี้จึงสามารถเจาะกลุ่มเป้าหมายได้เร็วที่สุดในเวลานี้ดังนั้นสื่อ ทุกชนิดจึงล้วนเป็นเครื่องมือในการหาประโยชน์ของผู้ที่ต้องการมันสามารถเข้า มา มีอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์ในทุกด้าน และแทบทุกคน

เราจะปฏิเสธไม่ได้ว่า ณ เวลานี้อิทธิพลของสื่ออาจแทรกซึมเข้ามาในตัวทั้งภายในและภายนอก ภายในคงต้องพูดถึงเรื่องจิตใจ ความคิด ที่ผ่านการรับสื่อ จนมีกระบวนการของจิตใต้สำนึกที่เปลี่ยนไป ชอบเก็บตัว อารมณ์รุนแรง เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว เพียงเพราะว่าพวกเขาเหล่านั้นบริโภคสื่อที่ไม่ดีมากเกินไปหรือเป็นสื่อที่ดี แต่ผิดวิธีนั่นเองส่วนปัจจัยภายนอก

ดังนั้นเห็นได้ชัดจากองค์รวมของบุคคลที่กล่าวข้างต้นเมื่อได้มาอยู่ร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน ผลสรุปของการรวมครั้งนี้แน่ชัดว่า จะต้องประกอบไปด้วยความไม่เต็มมากกว่าได้อย่างแน่นอนเพราะการเปลี่ยนแปลงที่ มนุษย์เองไม่ทันได้ระแวงระวังไว้มาก่อนนั่นเอง สื่อในปัจจุบันจึงมีอิทธิพลต่อมนุษย์เป็นอย่างมากถึงมากที่สุด มิหนำซ้ำยังกลายมาเป็นดาบสองคมที่มีประโยชน์มากมายพร้อมโทษเหลือร้ายอีกด้วย ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมจากอิทธิพลของสื่อนี้เอง เริ่มเด่นชัดขึ้นเมื่อเจ้าสื่อเหล่านี้เริ่มส่งผลร้ายมากกว่าดีในบางครั้ง เพราะมนุษย์มักมองแต่ประโยชน์ และด้านดีของมัน จนมาสะดุดเมื่อได้รับรู้ว่ามันได้ส่งผลร้ายกลับมาแล้ว เช่น การใช้อินเตอร์เน็ตในการสื่อสารถึงกันในยุคปัจจุบัน ระยะเวลาเราต้องยอมรับว่าสื่อชนิดนี้มีอิทธิพลต่อสังคมและวัฒนธรรมของเรา จริง ๆ เพราะอินเทอร์เน็ตได้เข้ามาย่ำโลกของเรา ทำให้พวกเราติดต่อสื่อสารถึงกันได้อย่างรวดเร็ว การสืบค้น หาความรู้ทางสื่อชนิดนี้ถูกนำมาใช้อย่างเข้มข้น จวบจนกระทั่งผลร้ายของมันเริ่มปรากฏตัวและดูที่ท่าว่าจะแก้ได้ยาก และไม่ระแวงระวังในดาบเล่มนี้อย่างพอสมควรนั่นเอง เด็กๆจะให้ความสนใจกับสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นอย่างมาก และบางครั้งก็

มากจนพวกเขาคิดว่าในโลกนี้ของพวกเขามีเพียงตัวเค้าเองกับ อินเทอร์เน็ต ทุกอย่างที่ผ่านมาประสาธาตา ผ่านระบบความคิด จากสื่อชนิดนี้ได้ชักนำให้เกิดความเชื่อจนกระทั่งส่งผลร้ายแก่ตัวพวกเขาเอง ดังเช่นการเชื่อในข่าวสารจากอินเทอร์เน็ต ความบันเทิงที่นำไปสู่ความผิดศีลธรรม การติดต่อสัมพันธ์ที่ต้องใช้ความจริงใจแต่ก็มีคนจำนวนมาก สวบบทชาตนาระหว่างที่ใช้สื่อชนิดนี้อยู่อย่างมีสติก็ได้

บทสรุป

อิทธิพลของสังคมที่มีต่อประชาชนปัตตานี เกี่ยวกับการสร้างครอบครัว เป็นความรับผิดชอบและหน้าที่ของบุคคลต่อการสร้างชีวิตและครอบครัวของตนเองตั้งแต่ก่อนสมรส เพื่อเตรียมตัวเตรียมความพร้อมต่อการกำหนดเป้าหมายของชีวิต การเลือกคู่ครอง การเตรียมความพร้อมก่อนการสมรส การตรวจสุขภาพก่อนการสมรส การวางแผนครอบครัวและการคุมกำเนิด ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างครอบครัวและทำให้สมาชิกในครอบครัวได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีตลอดไป เราต้องการกำหนดเป้าหมายของชีวิต เพื่อเป็นการกำหนดเป้าหมายของชีวิตเป็นการวางแผนเพื่อจัดการต่อชีวิตคู่และการสร้างครอบครัวของตนเอง เพราะครอบครัวเป็นพื้นฐานของสังคมที่สำคัญที่สุด ซึ่งเป็นแนวทางต่อการวางแผนในอนาคตที่ถูกต้องและเหมาะสม โดยมีหลักปฏิบัติเกี่ยวกับหลักการกำหนดเป้าหมายของชีวิตที่ดีขึ้นไป

ดังนั้นอิทธิพลของสังคมมีผลต่อการสร้างครอบครัวในจังหวัดปัตตานีมากโดยเฉพาะสื่อออนไลน์ต่างๆที่เผยแพร่เข้ามาอย่างไม่หยุดยั้งโดยเฉพาะสังคมและวัฒนธรรมที่ต้องควบคู่ไปกับการดำเนินการทางการเมือง เพราะการดำเนินการทางการเมืองคือปัจจัยหนึ่งในการแสดงซึ่งทัศนคติ ความคิด และความเจริญของมนุษย์ การปกครองคนไม่ว่าจะใช้ระบอบใดก็ตาม ผู้ปกครองจำเป็นต้องมีเครื่องมือที่เรียกว่า สื่อ เป็นเครื่องมือหลัก ไม่ว่าจะเป็นการปราศรัย การโฆษณาชวนเชื่อ การออกกฎหมาย การออกคำสั่งต่างๆ สื่อล้วนมีความจำเป็นทั้งสิ้น ยิ่งไปกว่านั้นหากอุณหภูมิทางการเมืองเข้าสู่สภาวะที่สูง ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันหาเสียง การเกิดความไม่สงบในประเทศ หรืออื่นๆ ฝ่ายที่ครอบครองสื่อมากกว่า ผู้มีอำนาจใช้ สามารถครอบคลุมทั้งสังคมและวัฒนธรรมได้ทุกภาคส่วนแต่เนื้อแท้ของรายละเอียด กลับมีนัยยะซ่อนเร้น ซ่อนความชั่วร้าย เห็นแก่ตัว ท้ายที่สุด ประเทศหรือสังคมนั้นจะต้องพบพานแต่ความวิบัติเป็นแน่เรารู้จักเกลียดใจ และคนส่วนใหญ่ในสังคมเริ่มรู้ตัวว่าหากปล่อยให้ผู้นำของพวกเขาครอบครองสื่อ ต่อไป พวกเราจะต้องเดือดร้อน ก็ควรจะเปลี่ยนอาภักดิ์ที่คล้อยการตื่นจากฝันได้แล้ว จากนั้นใช้ความเข้มแข็งในสังคมและวัฒนธรรมของตนที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ เพียงเท่านั้น อิทธิพลสื่อที่ถูกนำมาใช้ครอบงำก็จะเสื่อมสลายเมื่อไร้ซึ่งการสนองตอบอย่าง เป็นธรรมดาท้ายสุดมันขึ้นอยู่กับทุกคนแล้วว่าจะปล่อยให้สื่อมีอิทธิพลต่อเรา แบบนี้ต่อไปหรือจะเปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้มีอิทธิพลต่อสื่อโดยการเลือกเฟ้นสื่อแท้และทำลายสื่อเทียมออกไป

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง. (2554). **จำนวนประชากรสมรสและหย่าร้าง**. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : www.dopa.go.th. สืบค้นวันที่ 8 เมษายน 2562.
- โรงเรียนสระบุรีวิทยาคม. (2556). **การวางแผนชีวิตและการสร้างครอบครัว**. (บทความออนไลน์) <https://sites.google.com/site/30309imp/home/kar-wangphaen-chiwit-laea-kar-srang-khrxbkhrw>, สืบค้นวันที่ 8 เมษายน 2562.
- เกษม ต้นติผลาชีวะ และกุลยา ต้นติผลาชีวะ. (2542). **สายใยรัก สายใยครอบครัว**. กรุงเทพมหานคร. สหมิตรพรินต์ติ้ง.
- คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ. (2537). **ครอบครัว**. กรุงเทพมหานคร : คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ.
- บัญญัติ สุขศรีงาม. (2546). **การหย่าร้างปัญหาของสังคมยุคใหม่**. กรุงเทพมหานคร : นิตยสารใกล้หมอ..
- บุญเลิศ ธงสะอาดและสมศักดิ์ บุญชู. (2551). **รูปแบบความเป็นสถาบันครอบครัวที่เข้มแข็งและยั่งยืน กรณีศึกษา 3 ชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี** งานวิจัยได้รับการสนับสนุนทุนจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- ประจักษ์ พันธุ์เพชร. (2553). **เรียนรู้ชีวิตการครองเรือน**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์
- ประสพสุข บุญเดช. (2531). **คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 5 เรื่อง ครอบครัว**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม
- ปราณี สุทธิสุคนธ์. (2552). **สัมพันธภาพในครอบครัวกับการดูแลสุขภาพ**. กรุงเทพฯ: พี.เอ.ลีฟวิ่ง.
- พันธุ์ศักดิ์ ศุกระฤกษ์. (2554). **เรื่องง่าย ๆ ของการมีคู่**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.
- เพ็ญภา กุลนาถ. (2547). **การศึกษาและพัฒนากิจกรรมปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกครอบครัวของผู้ป่วยโรคซึมเศร้า**. ปริญญาโทการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- มะลิ อุดมภาพ. (2538). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สายสุรี จุติกุล. (2540). **ความรักความอบอุ่นในครอบครัว**. การพัฒนาครอบครัว, กรุงเทพฯ : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)
- สนธิ สมัครการ. (2538). **วิธีการศึกษาสังคมมนุษย์กับตัวแบบสำหรับการศึกษาสังคมไทย**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมิธ วุฒิสวัสดิ์. (2552). **การศึกษาสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2**. (สารนิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุพัตรา สุภาพ. (2540). **สังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- (2541). **สังคมไทยและวัฒนธรรมไทย : ค่านิยม : ครอบครัว : ศาสนา : ประเพณี**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- อิทธิพลของสื่อในสังคมปัจจุบัน**, (ออนไลน์), <http://taweenunsangto.blogspot.com/> สืบค้นวันที่ 8 เมษายน 2562.
- Burgess, E. W. and Locke, H.J. (1945). **The family: From institution to companionship**. New York: American Book Company.